

AMERIŠKA DOMOVINA

AMERICAN IN SPIRIT FOREIGN
IN LANGUAGE ONLY

AMERICAN HOME

SLOVENIAN MORNING
DAILY NEWSPAPER

NO. 249

CLEVELAND, OHIO, MONDAY MORNING, OCTOBER 24TH, 1932

LETO XXXIV — VOL. XXXIV

Zanimivi podatki republikanskih, demokratskih in socialističnih glasov

Washington, 22. oktobra. V Washingtonu kar mrgoli raznih političnih prerokov, katerih nekateri gredo tako daleč, da pripovedujejo, da bodo socialistični glasovi odločujoči faktor pri prihodnjih volitvah. Zlasti so republikanski preroki takega mišljenja, ker že naprej vidijo svoj poraz in se tolažijo s tem, da jim bodo socialisti odnesli zmago, ne pa demokrati. Nasprotno temu pa demokratični preroki trdijo, da je vse to le republikanski bluff, strah pred socialisti, katerih se demokrati prav nič ne bojijo, ker imajo čisto vest. Vsi se pa strinjajo v tem, da radi izvanrednih gospodarskih prilik, ki prevladujejo v deželi, bodo socialisti dosegli rekord oddanih glasov. Nadarje priznavajo politični preroki, republikanski kot demokratski, da če socialisti ne bi imeli svojega kandidata, da bi vsak nezadovoljen državljani raje glasoval za demokrata kot za republikan. To je, vsek socialistični glas se šteje kot protestni glas proti obstoječim razmeram. Oni, ki hočejo protestirati, lahko to store, ako volijo za Thomasa. Kdor pa hoče voliti za kandidata, ki bo v resnici izvoljen, naj voli za Roosevelta, pripovedujejo politični preroki, in nekako kislo se z njimi strinjajo tudi republikanci. Toda na drugi strani zopet pripovedujejo, da vsak glas za Thomasa je en glas manj za Roosevelta, in s tem se daje Hooverju prilika biti izvoljen. Politični preroki trdijo, da če dobi Thomas 3,000,000 glasov, tedaj ne obstoji nobena nevarnost za Roosevelta. Roosevelt je oni kandidat, ki bo dobil eno četrtino republikanskih glasov iz leta 1928. Hoover ima ostalih 75 odstotkov glasov, katerih mu ne more nihče odvzeti. Toda kar bo dobil Thomas nad 3,000,000 glasov, ako jih bo, bo v škodo Roosevelta, ne pa v škodo Hooverja. Demokrati se strinjajo v tem, toda so obenem prepričani, da bo število demokratskih glasov tako visoko, da razven če dobi Thomas 6,000,000 glasov, je Roosevelt gotovo izvoljen. Leta 1928 je dobil Thomas kot predsedniški kandidat komaj 250,000 glasov. Konservativni politikarji prerokujejo letos 1,000,000 glasov za Thomasa, oni pa, ki gredo dalj v politiki, mu pripisujejo od 2,000,000 do 3,000,000 glasov. Računa se pa, da bo najmanj 40,000,000 državljani volilo, ker je registracija povsod nenavadno velika.

Hindenburg odlikoval vodjo francoske vlade

Paris, 22. oktobra. Prvič od leta 1913 je bil odličen Francoz odlikovan od nemške vlade s posebnim svetinjo. Predsednik nemške republike Hindenburg je poslal francoskemu ministrskemu predsedniku Goetheju svetinjo v priznanje Herriotu, ki je nepristransko imel pomemben govor o Goetheju, največjem nemškem pesniku.

Frankie Simms zmagalet

Pretekli teden je imel v areni mesta Boston nastop naš poznani rokoborbec Mr. Frankie Simmonci-Simms. Kot nasprotnika je dobil težkega črnca, katerega je pa vrgel iz prizorišča v dveh minutah tako, da se ni mogel več dvigniti.

Zanimive vesti iz življenja naših ljudi po ameriških naselbinah

V Nem Yorku izdelujejo prvi jugoslovanski zvočni film v Ameriki. Kot glavna igralka v filmu bo nastopila Mrs. Rakela Davidov (Davidović), rojena Belgrajčanka. Naslov filma bo "Ljubezen in ulica." V tem filmu bo zastopan ameriški milje z jugoslovansko mentaliteto in ameriško filmsko tehniko. Zanimivo je, da bodo poleg glavne vloge Mrs. Davidove nastopili naši ameriški rojaki in bo podana slika kolikor mogoče naravno, poleg tega pa spremlja film nešteto motivov jugoslovanske narodne pesmi. Film izdelujejo v Royal Studio v Nem Jersey.

V General Hospital v mestu Buffalo, New York, je preminula pred kratkim Mrs. Katarina Božić, na posledicah poškodb v avto nezgodi. Ranjka zapuša soproga Matta, hčerki Frances in Josepha in sestro Barbaro, omoženo Novak. Ranjka je bila rojena v vasi Božakovo pri Metliki, kjer zapuša starše, brata in dve sestri. Stara je bila šele 28 let.

V Barbertonu je umrl rojak Matija Mihelič. Ranjki zapuša žalujčo soprogo, tri hčerke in dva sina.

Društvo "Srca Marije" v Barbertonu, Ohio, se z veliko vne-mo pripravljajo, da vprizori krasno igro "Turški križ." Nekako 20 igralcev nastopi v tej igri.

103 let stara

Manchester, New Hampshire, 22. oktobra. Sodnijski dradnik je zaklal v tukajšnji sodnji dvorani: "Mrs. Eforisija Tergis! Obtožena nepostavnega izdelovanja žganja." Pred sodnika je s palico v roki stopila strašno stara žena. "Kriva sem!" je izjavila. Sodnik se skloni naprej. "Koliko ste stari?" vpraša. "Sto in tri leta sem spolnila." Sodnik ni hotel kaznovati starke, pač pa je rekel, da bo kaznoval sina, rekoč, da je mati njegovo krivdo prevzela na sebe. Sin je star 70 let. Suhastri agenti so trdili, da ko so naredili pogon na hišo starke, so dobili v njej 52 galon vina, pri sinu pa 3 kvorte. Sodnik je razpravo preložil najbrž v mnenju, da potlači vso zadevo.

Raskob dal \$25,000 za demokratsko stranko

New York, 22. oktobra. John J. Raskob, ki je leta 1928 vodil kampanjo Alfreda Smitha, je daroval demokratski stranki \$25,000 za kampanjske namene. Pred štirimi leti je dal \$100,000. Vodstvo demokratske stranke trdi, da je plačalo vse dolgeve.

Žena zdravnika toži

Mrs. Irma Kiraly, 3455 Rocky River Drive, soproga zdravnika dr. Kiralya, ki ima svoj urad na 2703 Lorain Ave., toži za \$50,000 odškodnino strežnico, ki se nahaja v uradu njenega moža. Mrs. Kiraly toži strežnico Bertho Komer, češ, da ji je odtujila ljubezen njenega moža. Mrs. Kiraly trdi, da sta živela z možem od leta 1909 v zadovoljstvu, ko je pred dvema letoma prišla vmes Miss Komer, ki je znala zdravnika tako pridobiti, da je kar norel za njo.

Povečana bolnica

Zvezna vlada namerava povečati marinsko bolnišnico v Clevelandu, tako da bo v njej dobilo prostora še nadaljnjih 100 ohrmelih veteranov. Stroški so preračunani na \$200,000.

Visoki tarif je hudo prizadel strica Sama

Francija in Anglija se pripravljata, da plačajo dolgeve Zed. državam

Paris, 22. oktobra. Francoska vlada je izjavila, da je pripravljena plačati svoj delež vojnega posojila, ki zapade 15. decembra, letos, kljub vsej nasprotni kampanji, ki se je tozadevno razvijala v javnosti. To bo kot dokaz oddati ogromna naročila za nove tračnice in za enake jeklar-ske izdelke. Železnice nujno potrebujejo ta materiel, toda so odlašale z naročili radi slabih poslovov. Posojila, ki so jih dobile ameriške železnice od Rekonstrukcijske finančne korporacije, in ki znašajo več sto milijonov dolarjev, bi kupila več milijon ton jekla. Namen konferen-ce je bil tudi, da so se železnice pogajale z jeklarskim trustom za cenejšo jeklo. Cena, ki prevladuje že od leta 1922 znaša \$43.00 za tono tračnic, in železnice bi rade videle, če bi se ta cena mogla znižati na \$38.00 od tone. Ako oddajo železnice naročila, tedaj bi se jeklarska industrija po vsej deželi silno dvignila, vendar se dvomi, da bi jeklarski trust znižal ceno jekla, ker bi bil potem prisiljen znižati operacijske stroške, in tu bi bili zopet delavci prizadeti, ki danes niso kaj dobro plačani.

Dvoje priporočil

The Citizens liga, ki vsako leto pred volitvami opiše značaje vseh kandidatov, je danes podala izjavo glede naših domačih kandidatov, to je Wm. J. Kennicka in Wm. M. Boiča. O obeh pravijo, da sta zmožna in delovna državljana, sposobna biti v državni zbornici kot postavodajalca. Boič kot Kennick kandidirata na demokratskem tiku-tu za državno postavodajo.

* Dr. Julius Maniu bo sestavil novo vlado za romunsko kraljevino.

Ameriške železnice so pripravljene oddati ogromna naročila jeklarnam

New York, 22. oktobra. Devet predsednikov vzhodnih železnic je imelo tu večno konferenco z Myron Taylorjem, ki je predsednik jeklarskega trusta v Zedinjenih državah. Kot se zatrjuje, je bil namen konference oddati ogromna naročila za nove tračnice in za enake jeklar-ske izdelke. Železnice nujno potrebujejo ta materiel, toda so odlašale z naročili radi slabih poslovov. Posojila, ki so jih dobile ameriške železnice od Rekonstrukcijske finančne korporacije, in ki znašajo več sto milijonov dolarjev, bi kupila več milijon ton jekla. Namen konferen-ce je bil tudi, da so se železnice pogajale z jeklarskim trustom za cenejšo jeklo. Cena, ki prevladuje že od leta 1922 znaša \$43.00 za tono tračnic, in železnice bi rade videle, če bi se ta cena mogla znižati na \$38.00 od tone. Ako oddajo železnice naročila, tedaj bi se jeklarska industrija po vsej deželi silno dvignila, vendar se dvomi, da bi jeklarski trust znižal ceno jekla, ker bi bil potem prisiljen znižati operacijske stroške, in tu bi bili zopet delavci prizadeti, ki danes niso kaj dobro plačani.

Brezposelni ubit

Alex Gribniak, 44 let star, dolgo časa brez dela, je pobiral premog na premogovem skladišču Karchar Coal Co., 2280 W. 3rd St. Gribniak je oče treh otrok. Pri pobiranju premoga je do-bil stražnik Cheatem, ki je začel streljati. Strel je zadel siromaka v srce. Stražnika so zaprli, ker je policija izjavila, da je streljal brez povičja.

* 192 parnikov iz raznih krajev sveta je dospelo pretekli teden v New York.

Sovjetska Rusija razjarjena, ker so Angleži odpravili trgovsko pogodbo

Moskva, 22. oktobra. Sovjetska Rusija je silno razjarjena, ker je angleška vlada tako naglo in nepričakovano odpravila trgovsko pogodbo z Rusijo. Sovjetska Rusija ni pričakovala kaj takega. Sledila bo velika reakcija v Angliji. Časopisje je že začelo pisati, da bo Rusija prisiljena na represalije napram Angliji. Sovjetska vlada ni toliko nasprotna, ker bo Anglija v svoji trgovini dajala prednost Kanadi, ker je to nekaj naravnega, ampak rusko mnenje je razjarjeno, ker je Anglija naredila s svojimi pokrajninami pogodbo, glasom katere bo Rusija zelo prizadeta. Rusija je imela skrajno ugodno trgovino z Anglijo zadnjih devet mesecev, kar je bilo v korist Anglije in Rusije. Vse to bo sedaj nehalo. Pričakuje se, da bo uničenje angleško-ruske trgovske pogodbe direktna in indirektna korist za Zedinjene države, ako bi slednje imele vlado v Washingtonu, ki bi bila bolj prijazna napram sovjetski Rusiji.

Smrtna kosa

Umrli je Mary Stepič, rojena Kodrič, stara 65 let. Bivala je tu 22 let. V Clevelandu zapuša moža, eno hčer, omoženo Zevnik, in dva brata, katerih eden živi v Detroitu, eden pa v Kansasu. Pogreb ranjke se bo vršil v sredo jutraj iz hiše žalosti na 1554 E. 55th St., pod vodstvom Frank Zakrajšek. Naj bo rojakinji hladna ameriška zemlja! Preostalih sorodnikom naše prav iskreno sožalje!

Zvišane plače

300 uslužbencev Pocahontas Oil Co. v Clevelandu dobi od 1. oktobra naprej za 5 procentov zvišano plačo.

870 šolskih okrajev v državi Ohio bo moralo prenehati s poukom

Columbus, Ohio, 22. oktobra. Ohio Education Association naznanja, da se bo moralo prenehati v mnogih šolskih okrajih s poukom, ker ni denarja na razpolago za nadaljevanje. Tozadevno se je vršila po vsej državi dolgotrajna preiskava. 870 šolskih okrajev je že sedaj zaprosilo za državno pomoč, ne da bi mogla država pomagati, ker ne dobiva dovolj davkov od davkoplačevalcev. Računa se, da sedanji sistem financiranja javnih šol je skrajno zastarel in nikakor več ne odgovarja modernim zahtevam. Denar za šole prihaja sedaj od davkov, ki se plačujejo na posestva, in ker se je cena posestev znižala za 50 odstotkov, tudi ni mogoče več dobivati toliko davkov za šole. V Londonu, Marionu, Xenia in v Cambridge so učitelji prikrajšani na plačah, zopet v drugih mestih se vrši pouk samo tri dni v tednu, ponekod pa bo trajal ves šolski pouk le sedem mesecev. Nemogoče je razpisati nove davke za šole, ker so že sedanji previsoki.

Iščejo raketirje

Kot je bilo že poročano so neznanim lopovi zagrali silno bombo, narejeno iz nitroglicerina, v čistilno podjetje našega rojaka Frank Mervarja na 5921 Bonna Ave. To je bilo že tretjič v osmih dneh, da je bilo uničeno čistilno podjetje v Clevelandu z bombo. Inšpektor detektivov, Cody, in državni ognjegasní maršal, Barrett, sta upeljala strogo preiskavo. Oba sta prepričana, da so raketirji v čistilni obrti zagrali cenil škodo, ki jo je povzročila bomba pri podjetju, na nekako \$7,000. Napram policiji je Mr. Mervar izjavil, da je ravno pretekli teden ponovno znižal cene za čiščenje oblek, in s tem se je raketirjem zameril, da so mu zagrali bombo. Detektivji so se izjavili, da so jim poznana imena dveh raketirjev, ki sta preteklo čase organizirala lastnike večjih čistilnic v namenu, da se dvignejo cene za čiščenje oblek. Frank Mervar se tem raketirjem ni hotel podati.

Ogromen požar

Policija se trudi, da dožene, kako je nastal ogromen požar včeraj zjutraj v bližini Lorain in Fulton Ave., na zapadni strani mesta. Ogenj je uničil tri poslopja in poškodoval več drugih, in ognjegasci cenijo škodo od \$150,000 do \$250,000. Precej ognjegascsev in drugih oseb je bilo ranjenih. V pritličju največje hiše, ki je zgorela, se nahaja Kronheim Mfg. Co. Neki delavec, ki dela v ozadju dotične hiše, je povedal policiji, da je videl okoli 1:30 zjutraj, kako se je prijel nek velik avtomobil, in je več oseb izstopilo v ozadju trgovine z pohištvo, nakar so se zopet odpeljali. Dotični delavec je šel nekoliko pozneje v restavrant, ko je par minut pozneje nekdo prihitel v restavrant in povedal, da preko ceste gori 19 ognjegasnih kompanij je dospelo na lice mesta.

Imena elektorjev

Prvič v zgodovini države Ohio ne bodo tiskana na volivnih glasovnicah imena predsedniških elektorjev. Glasovnica bi bila preobširna, če bi se tiskalo vsa imena. Volivci bodo volili direktno predsedniške kandidate.

Mussolini pred ogromno množico prosi Zed. države, da odpustijo dolg

Turin, 23. oktobra. Na dramatičen način je ministerski predsednik Italije, Mussolini, nocoj pred ogromno množico naroda, prosil Zedinjene države, da zbrisajo vojne dolgeve, in če to nikakor ni mogoče, naj vsaj znižajo te dolgeve. Stojč na visokem balkonu, oblečen v črno fašistovsko srajco, je Mussolini goreče govoril kakim 500,000 fašistom, ki so se zbrali na javnem trgu mesta. Tekm govora je podal svoj program, obstoječ iz sledečih točk: 1. Nemčija mora dobiti enakost v orožju, kakor ostale velesile, dasi ji Francija to zanika, toda čaka naj toliko časa, dokler se ne razide svetovna razoroževalna konferenca, ki bo doživela fiasko. 2. Italija mora ostati v Ligi narodov, kljub nasprotnim govoricam, ker je Liga zelo bolna, in bolnike je treba podpirati. 3. Italija želi mir, toda ta mir mora sloneti na pravici. Mussolini je govoril ob koncu prvega desetletja, ko so fašisti prišli na krmilo vlade v Italiji. Tekom svojega govora je Mussolini indirektno zagrozil Franciji. Rekel je, da mesto Turin, kjer danes govori, je komaj 40 milj oddaljeno od sosednje (francoske) meje, in Turin se nikdar ne bo ustrašil vojne. Glede dolgov se je izjavil Mussolini, da so dolgovti kot "ladja obveznosti," in trdno je prepričan, da velika zvezdnata država nikakor ne bo poglata te ladje od sebe, ko vendar nosi nade in upanje tolikih narodov. Gromoviti "ne" je odmeval Mussoliniju, nakar je izjavil: "Želim, da bi vaš klic slišali na drugi strani oceana, da bi se omehalo srce velikega ameriškega naroda." Ogromne varnostne priprave so bile odredjene za varstvo Mussolinija. Godbe so disciplinirano množico vodile na ogromni trg, kjer je vsakdo zasedel svoje mesto. Več tisoč vojakov je v trojnih gostih vrstah obdajalo ves javni trg. Trajalo je pet minut, predno se je narod pomiril od aplavza in kričanja, ko se je Mussolini prikazal. Diktator je govoril 25 minut. Mussolini je nastopil golglav, brez suknje, v črni fašistovski srajci.

Mati in hčerka bičani radi žganja

Jacksonville, Florida, 22. oktobra. Tu so aretirali pet moških, katere je Mrs. Geringer spoznala kot svoje mučile. Pretekli četrtek je prišlo osem moških v njeno hišo. Obdžili so Mrs. Geringer in njeno hčer, da prodajati žganje, nakar so ju naložili na avto in odpeljali v šumo, šest milj daleč. Tam so ju slekli, nakar so začeli z bičem udrihati po njih več minut. Obe sta omedleli. Pustili so ju ležati v šumi. Dočim je policija že aretirala pet moških, išče še nadaljne tri.

Ogromno delo

Uradniki v volivnem uradu nadzorujejo te dni imena in naslove novih registrancev. Je to ogromno delo, ako pomislimo, da se je 475,000 državljani registriralo. Pričakuje se, da bo izločenih iz registracijske liste kakih 10,000 državljani, ki so se napačno registrirali.

* 18,743 diplomiranih zrakovnih pilotov se nahaja v Ameriki.

"AMERIŠKA DOMOVINA"

(AMERICAN HOME)

SLOVENIAN DAILY NEWSPAPER
Published daily except Sundays and Holidays

NAROČNINA:

Za Ameriko in Kanado na leto \$5.50. Za Cleveland, po pošti, celo leto \$7.00.
Za Ameriko in Kanado, pol leta \$3.00. Za Cleveland, po pošti, pol leta \$3.50.
Za Cleveland po raznasalcih: celo leto \$5.50; pol leta \$3.00; četrt \$1.75.
Za Evropo, celo leto \$8.00; pol leta \$4.00; za četrt leta \$2.50.
Posamezna številka 3 cente.

Vsa pisma, dopise in denarne pošiljke naslovite: Ameriška Domovina,
6117 St. Clair Ave., Cleveland, O. Tel. Henderson 0628

JAMES DEBEVEC and LOUIS J. PIRC, Editors and Publishers.

Entered as second class matter January 5th, 1909, at the Post Office
at Cleveland, Ohio, under the Act of March 3d, 1879.

83

No. 249, Mon., Oct. 24th, 1932

Zgrešeni cilji Henry Forda

Nihče ne dvomi, da je Henry Ford ženjen v mehaniki, toda raditega še vedno ne moremo trditi, da je Henry Ford znanstvenik, ali zdravnik, niti se ne more dokazati, da bi bil Ford dober državnik. To je dokazal že v letu 1914, ko je šel z neko gledališko igralko v Evropo, da ustavi vojno med evropskimi narodi.

Velike vrednosti so Fordove ideje, kako je treba narediti dober avtomobil, toda nasveti Forda, kako naj se vlada ameriško ljudstvo niso vredni počenega groša. Zlasti kar se tiče njegovih idej glede prohibicije. V nekem znanem ameriškem časopisu je Mr. Ford avgusta meseca razpravljaval o vsem, kar mu je znanega o prohibiciji in pridelal mnogo svojega osebnega mnenja. Ker so njegove ideje glede prohibicije naravnost strupene, je dobro, da si jih ogledamo, da vidimo, kako Ford na državniških tleh skuša slepiti sebe in druge. Piše Ford:

"Zedinjene države so odredile, da je žganje nepostavna pijača, in to se je zgodilo, ker so ljudje tako zapovedali."

Ford se v tem silno moti. Ameriški narod ni nikdar naredil prohibicije, pač pa je bila slednja povzročena po 6,000 kongresmanih in članih državnih postavodaj, katere je popolnoma kontrolirala Anti-Saloon liga. Ljudje v Ameriki niso imeli nikdar prilike, da bi glasovali o prohibiciji. Zopet piše Ford:

"Interesi proizvajanja žganja so vselej popolnoma gospodarili tako demokrati kot republikanski stranki."

Ako je to resnica, zakaj ni torej niti demokratska niti republikanska stranka preprečila 18. amendment, da ni šel na posamezne državne postavodaje, kjer je bil odoben? Niti enega leta nismo imeli od 1916 pa do 1932, da ne bi Anti-Saloon liga kontrolirala obe večji stranki. Toda letos je A. S. liga deloma zgubila kontrolo pri republikancih, dočim je demokratska stranka popolnoma zavrgla prohibicijo-niste. Ford nadaljuje:

"Naši javni uradniki še nikoli niso bili za prohibicijo, in tudi danes niso, toda so bili prisiljeni k temu, ker so ljudje z glasovanjem tako zahtevali."

Res je, da so v nekaterih državah glasovali proti gostilnam, toda niti en sam ameriški državljani še ni imel prilike glasovati glede narodne prohibicije. Le tedaj bi se lahko trdilo, da je narod "odobril" prohibicijo.

Ford: "Prohibicija ni bila sprememba, ki je prišla nevoljnemu narodu od uradnikov zgoraj. Prohibicija je prišla od nevoljnih uradnikov od ljudskih mas samih."

Ako bi prohibicija v resnici prišla "iz mase ameriškega naroda," tedaj ta prohibicija ne bi bila tako silovit fiasko kot je. Ako bi prišla prohibicija od ameriškega naroda, tedaj bi jo narod spoštoval in splošnoval. Postava, ki je priljubljena, je vedno odobrena od naroda. Ljudje, ki volijo za gotovo stvar, imajo tudi toliko časti v sebi, da spolnujejo, kar so si sami naložili.

Ford: "Kaj pa pravzaprav ljudje hočejo imeti? Zvedeti moremo to le od ljudi samih. In do danes niso še podvzeli nobene akcije."

Ker se ljudem še nikdar ni dala prilika, da bi volili o narodni prohibiciji, tudi nima nihče pravice trditi, da so jo sploh kdaj hoteli imeti. Letos so pa ljudski zastopniki, delegati predsedniških konvencij treh političnih strank, se izjavili za odpravo prohibicije, torej Ford ne ve, kaj govori, da ljudje niso še podvzeli nobene tozadevne akcije.

Ford: "Kar časopisje piše, na to se ni treba ozirati. Časopisi niso ljudje."

Kdo je še kdaj trdil, da so časopisi ljudje? Toda vsakdo pa prizna, da so uredniki časopisov tisti ljudje, ki poznajo svoje naročnike, poznajo njih mišljenje, njih zahteve, in če je kak urednik, ki ne pozna svojih naročnikov, tedaj bo kmalu nehal biti urednik. Časopis je sredstvo, katerega se poslužujejo ljudje, da izražajo svoje mišljenje, in to mišljenje je 90 odstotno proti prohibiciji.

Ford: "Nekaj nerazumljivega, če pomislimo, kako je mogoče "suhega" spremeniti v "mokrega," dočim ni ničesar čudnega, ako se "moker" spremeni v "suhega."

Henry Ford se rad ponaša, da mu je znano sveto pismo, in ravno v tem sv. pismu je nekje zapisano, da vlada v nebesih večje veselje na enim spreobrnjenim grešnikom, kot nad 99 pravičnimi. Suhač, ki se je spremenil v mokrega je kot mož, ki se je naučil, da je dve in dve štiri in ne pet. Moker pa, ki se spremeni v suhača, je podoben računarju, katerega so pregovorili, da je dvakrat dve — sedem.

D O P I S I

Cleveland (Collinwood), O. — Slabi časi! Depresija! Brezposelnost! Vse to tare revni sloj vsepovsod. Vsi občutimo to, eni bolj, drugi manj. Jih je pa veliko takih, ki nimajo prav ničesar za jesti in ne za obleči.

Poročano je že bilo, da East End Social klub priredi 27. oktobra maškerašno veselico v namen, da se odpomore tem siro-

kom prirediti uspešno veselico. Same tudi veliko žrtvujejo, ali to ne zadostuje, zato vas vse, katerim je le še mogoče, pridite na to veselico, kjer bo vse pripravljeno v vašo zadovoljnost. Pripravljenih je okoli dvajset krasnih daril maskam, lepim, grdim in pomenljivim. "Door prize" bo sedem in pol dolarja certifikat za "permanent wave." Druga darila so na ogled v Ogri-novi trgovini v Slov. Del. Domu na Waterloo Rd.

Da ne bo preveč izgovorov, da je veselica sredi tedna, to je v četrtek, naj bo povedano, da vse ne more biti na soboto in na nedeljo. Saj vendar vsak potrebuje razvedrila v takih časih, kakor so. Vstopnina je tako mala, 35 centov, da jo še eden in drugi zmore. Jack Zorcov trio bo vsem ustregel.

Vas prav prijazno vabijo članice East End Social kluba. Le pridite in oblecite se v kako masko. Ne bo vam žal; zabavali se boste, zraven boste dobili lepo nagrado. Torej na svidenje v četrtek 27. oktobra v Slov. Del. Domu na Waterloo Rd.

Bratje Hrvati v politiki

Cleveland, Ohio. — Večkrat imam čast in priliko posetiti naše brate Hrvate na njih skupnih, socialnih ali političnih sestankih. Priznati moram njihov skupni nastop vselej, kadar gre za eno ali drugo zadevo, v kateri se jih pozove skupaj. Ni jih toliko kot nas v tem mestu, še daleč ne toliko, toda kadar so pozvani skupaj, imajo nekaj pokazati, na kar so lahko ponosni sami in za

ZA JUGOSLOVENSKI DAN V CLEVELANDU

Piše ANTON GRDINA

Po vzgledu drugih narodov v Clevelandu in po načinu naših Jugoslovancev v drugih mestih, ki obhajajo svoje priznanje ali svoje države, odkoder so ali smo prišli v Ameriko, se že dalj časa pripravljati tudi v Clevelandu odbor zavednih mož na veliko prireditve jugoslovanskega dneva, ki bi bil praznik ali spominski dan ujediniteljstva Jugoslovancev po imenu Jugoslavije, svoje lastne države.

Dan za to praznovanje je določen po odboru za 4. decembra. Slavnost se bo vršila v S. N. Domu popoldan in zvečer, sicer popoldan s ceremonijami na odru in zvečer z velikim banketom. K sodelovanju tega praznovanja bo povabljenih mnogo zunanjih gostov, tudi druge narodnosti in konzuli bodo prisostvovali na omenjeni dan.

Slavnost bodo krasile tudi mnoge narodne noše, vpriporile se bodo žive slike in priredilo mnogo zanimivega, da bo dan slovesnejše proslavljen.

Kakor zgoraj omenjeno, druge narodnosti praznujejo redno vsako leto na isti način praznik njihove države izza svetovne vojne, svoji državi v čast, za svoje v domovini, iz katere so dospeli tukaj v Ameriko. Le mi v Clevelandu smo to zanemari-li, opuščali in čakali da bi nas kdo ogreval za stvar.

Krog 60,000 nas je Jugoslovancev samo v Clevelandu z okolico; ni lepo da smo tako malomarni napram svoji rodni grudi, kjer še žive naši dragi in sicer v lastni državi Jugoslaviji.

Bratje Jugoslavlani smo! Pustimo na stran vladno formo in njene notranje uredbe, vse to je zadeva njih, ki so doma, naj oni to sami uredijo kakor jim drago. Kar se tiče nas tukaj in kar je naše dolžnost kot sinovi in hčere svoje rodne grude, je to, da se iste spominjamo s hvaležnostjo, ki je nam dala življenje, nas je vzgojila, da smo bili močni in zmogni iti po svetu in si tako zmogni na ustanovili ognjišče za nadaljni srečnejši življenj.

Res je domovina Jugoslavija sirotina, sirotne so vse svropske države. Izmed vseh ostalih držav je pa Jugoslavija še najbolj, ker ima največ dela in kruha in najmanj siromaščine. To zatrujem na podlagi doka-

kar zasluži priznanje za skupen narodni nastop.

V soboto 15. oktobra sem bil priča taki skupščini. Njih narodni dom na St. Clair Ave. in 64. cesta je bil do kraja natlačen. Mize so bile okrašene in obložene, krog miz je pa sedelo nekako do 250 oseb. Krog glavne mize so sedeli kandidati, med katerimi sem opazil tudi sodnika Adamsa iz probatne sodnije, dalje Sulzmann, Cullitan, Boyd in številni drugi.

Res je, da pridejo kandidati radi na take sestance, ki pa tudi kredit za narod, h kateremu pridejo. Povabilo jih je vodstvo Hrvatskega narodnega doma v počast njihovega kandidatu, Mr. Wm. Bojiču (Boyd).

Letos imajo Hrvati svojega kandidata za izvolitev v državno postavodajno zbornico. Kandidat je mož, ki zasluži, da se ga izvoli. On je zmogel in ako bo izvoljen, bo delal čast narodu in nas gotovo zastopal častno in pravično, ker pozna naše razmere in je v življenju in javnosti mnogo izkusil ter se izkazal vselej zmognega in sposobnega.

Hrvati so bili vedno tudi našim kandidatom naklonjeni. Z nami so volili tudi naše kandidate. Letos pa je prilika in dolžnost, da jim stojimo mi na strani in pomagamo izvoliti moža, na katerega bomo lahko vsi ponosni. Sicer je pa že naša dolžnost, da volimo moža, katere poznamo in na katere se lahko zanesemo, da bodo, ko dosežejo urad, zastopali naše interese. Vsi glasujemo za Wm. M. Boyda.

Anton Grdina.

ZAKAJ NAJ GLASUJEM ZA ROOSEVELTA?

Piše JOHN JERICH

Za vsakogar je prav potrebno, da predno gre na volišče prav dobro prouči, koga bo volil in zakaj ga bo volil. "Površna stvar ni nikoli dobra, razun 'suknje pozimi,'" pravi neki pregovor. Kar človek napravi površno, je zanič. Tako delo jasno kaže, da človek, ki ga je opravil, je malo ali pa prav nič mislil na isto, ki ga je opravil. Tako je tudi z volitvami. Ako gremo ha volišče kar tja vendan in volimo kar tja vendan, vedno eno in isto stranko, ker smo pri-staši iste stranke, ravnamo narobe in škodljivo napravimo samim sebi. Kjer ima narod volilno pravico in si sam voli svoje vlade, tamkaj je taka vlada, kakor-sno si narod izvoli, ali prav pri-prosto povedano, vlado imamo, kakršno sami naredimo in po-stavimo.

Zato pa je potrebno, da pred volitvami stvari malo po svoji pameti proučimo. Poglejmo od bližje naše javne uradnike. Po-glejmo od bližje, kaj so za narod dobrega naredili. Poglejmo od bližje, ali imamo od njih kake koristi, ali pa izgubo. Koristi imamo od naših administrativ-nih načelnikov, kot županov, ckrajnih komisarjev, guverner-jev in od predsednika Združe-nih držav ter od zakonodajalcev, ako se pazi na javne interese, to je, da vodijo svoje urade na podlagi ekonomstva, da se po-vod varčuje in pazi, da se de-nar, ki gre iz davčnih virov ne zapravlja in ne meče proč. Ako pa taki načelniki, v katerih ro-kah je načelstvo administracij, ne pazijo, so slabi gospodarji, uvajajo stvari, ki stanejo mno-go, ne koristijo nič in se s tem le ljudski denar zapravlja, ki prihaja iz davčnih virov in vsled tega rastejo leto za leto večji in večji davki, taki načelniki so za-pravljivi, niso zmogni svojega posla in narod od njih le škodo trpi. In ako gremo na volilni dan na volišče in zopet oddamo svoje glasove za take, ki so nam ves čas preje le škodo delali, po-tem smo slepi in bi v takem slu-čaju ravnali samim sebi v škodo.

Ako je pa katerega mamila Avstrija, da je ugovarjal Jugo-slaviji, naj pa vzame naslednje vrstice v pretes: Sedaj obrni-mo naše oči na drugo stran, po-glejmo na naše brate, ki so po svetovni vojni, po številu krog 800,000 padli v zasedeno ozem-lje Italijanom v roke, ki so bili tako nesrečni, da Jugoslavlani postati niso mogli.

Ni mi potreba tukaj naštevati kaj da se tem ubogim ljudem go-di. Vsaki, kdor zna citati ve, kaj da se godi njim v italijanski diktaturi. Lasje se ježe vsako-mur, kdor čita v starokrajskih časopisih o trpljenju in o gorjah ki jih morajo prestajati tam za-sužnjeni naši Jugoslavlani. Ople-njeni so vsega, kar so poprej tako in toliko let gojili, ljubili in cenili!

Preko noči so morali zatajiti svoj jezik, narodnost, kulturo, čitalnice, društva in vse, vse, sploh vse. Kdor se je drznil klju-bovati taki nečloveški odredbi in ukazu, ki je šel nedolžen v tem-nico in brez zaslišanja za dolga leta. Za izdajalce se ima one, pri katerem se najde slovenski časopis, v ječo mora za dolga le-ta. Še priče se ne potrebuje, dovolj je, da se enega samo osumniči, češ, tale je za neza-spuen; dovolj je, da ga karabin-jerji pograbiyo kakor volkovi in tirjajo v umazani zapor, odko-der se navadno ne vrne več ali čez leta.

Strašno je, dogaja se krivica, o kateri pero in črnilo vsega po-pisati ne moreta! Stroga cen-zura pa v svet tega ne dopusti, ker bi sicer svet obsodil nečlo-veško italijansko ravnanje z ubo-gimi Jugoslavlani.

Te vrstice zgoraj naj bi od-prle oči vsem tistim, ki se Jugo-slaviji postavljajo v bran in ji želijo grob. Človek se mora ču-

ZAKAJ NAJ GLASUJEM ZA ROOSEVELTA?

Ali kdo hoče ravnati tako? Nihče!

Sigurno ne želi ravnati sam sebi v škodo nihče izmed nas, ne jazz ne vi. Ali ni res tako?

V Ameriki imamo v admini-straciji republikansko stranko zadnjih 12 let. Kaj je ta stran-ka v teh letih naredila dobrega za male ljudi, kot farmerje in delavce? Ste že mislili kdaj na to? Ako ne, je čes, da o tem malo razmišljate in naredite o tem svoj lastni zaključek. Leta 1920 in potem nekaj let je obljuboval Harding kaj bo vse storil za farmerje in delavce. Za njim je govoril redkobesedni Coolidge in za tem veliki inženjer Hoover, ki zopet obljublja. Dvanajst let obljubovanja, samega golega obljubovanja je to. In kje so farmerji in delavci danes? Se nikdar niso bili na tako slabem stališču, kakor baš sedaj! Re-publikanci jim niso dali drugega, kakor obljube in zopet obljube zopet dajejo sedaj. Ali ni res tako?

(Dolje na 3 strani)

Staro zanesljivo
TRINERJEVO
GRENKO VINO
Tonika za želodec in
odvajanje

Če verjamete
al' pa ne.

diti lastnim bratom, da, ko vidi-jo, kaj da trpijo v zasedenemu ozemlju njih lastni bratje, še pri-tem ruvarijo proti Jugoslaviji! Rešitev ubogih Jugoslovancev iz-pod tujega jarma je mogoča sa-mo v ujedinitveni državi Jugosla-viji! Kdor ni za Jugoslavijo, ta ni za rešenje onih, ki jokajo in stokajo ter k nam pošiljajo mile klice za pomoč. Kaj nam pomaga se zgrazati napram trp-ljenju ki ga trpe, če pa na dru-gi način ne priznavamo Jugosla-vije, če pošiljamo napram njej resolucije da nočemo biti Jugo-slaveni! Kdor tako ravna, ta potiska še globlje svoje zasuš-njene brate, tak človek greši na-pram svojemu narodu in napram svoji grudi in bi se ne smel šte-ti za vrednega sina svoje domo-vine in ne brata svojih bratov, ki so v sužnosti.

Na dan praznovanja se bomo spomnili na svoje in na one, ki trpe gorje, ki niso bili tako sreč-ni, da bi postali Jugoslavlani. Spomnili se bomo onih, ki so da-nes zadovoljni v lastni državi Jugoslaviji in poživili bomo du-ha med seboj, da tudi tukaj ne umre ali vsahne naš jugosloven-ski živelj!

Veliki predsednik Woodrow Wilson je rekel, da kdor ne spo-štuje in ljubi svoje rodne domo-vine matere, tak tudi ne more bi-ti dober Amerikanec. Nasprotno je dober Amerikanec oni, ki svoje domovine ne pozabi.

Ker je še precej dni časa do dne praznovanja, bom napisal še več o tem. Oglasi naj se pa še kateri drugi Jugoslovanci.

ZAKAJ NAJ GLASUJEM ZA ROOSEVELTA?

Ali kdo hoče ravnati tako? Nihče!

Sigurno ne želi ravnati sam sebi v škodo nihče izmed nas, ne jazz ne vi. Ali ni res tako?

V Ameriki imamo v admini-straciji republikansko stranko zadnjih 12 let. Kaj je ta stran-ka v teh letih naredila dobrega za male ljudi, kot farmerje in delavce? Ste že mislili kdaj na to? Ako ne, je čes, da o tem malo razmišljate in naredite o tem svoj lastni zaključek. Leta 1920 in potem nekaj let je obljuboval Harding kaj bo vse storil za farmerje in delavce. Za njim je govoril redkobesedni Coolidge in za tem veliki inženjer Hoover, ki zopet obljublja. Dvanajst let obljubovanja, samega golega obljubovanja je to. In kje so farmerji in delavci danes? Se nikdar niso bili na tako slabem stališču, kakor baš sedaj! Re-publikanci jim niso dali drugega, kakor obljube in zopet obljube zopet dajejo sedaj. Ali ni res tako?

(Dolje na 3 strani)

Dnevna vprašanja

Odgovorite, kdo so bili pred-sedniki Zedinjenih držav ob ča-su, ko so bili sledeči podpred-sedniki:

1. Aaron Burr.
2. Charles W. Fairbanks.
3. James S. Sherman.
4. Thomas R. Marshall.
5. Theodore Roosevelt.
6. Andrew Johnson.
7. Hannibal Hamlin.
8. Calvin Coolidge.
9. Chester A. Arthur.
10. John Adams.

Odgovori na vprašanja

1. Jefferson.
2. Roosevelt.
3. Taft.
4. Wilson.
5. McKinley.
6. Lincoln.
7. Lincoln.
8. Harding.
9. Garfield.
10. Washington.

Pri našem društvu imamo čla-na, ki je na farmah. Društvo je zvesto zakladalo zanj po pogodbi, da član podari društvu v jeseni kravo v pokritje asesmen-ta. Strašno željno čakam tiste-ga svečanega trenutka, ko bo ta član izpolnil svojo obljubo in bo pripeljal svojo mauro na sejo, kot dobro stoječo (menda ja) članico. Jaz bi priporočal, če še mar ne predlagal, da se jo vpiše k mladinskemu oddelku rudi mlekarne. Pregledal sem vsa pravila, pa ne morem najti, kateri izmed društvenih odbor-nikov ima oblast in pravico skr-beti za krave. Treba bo najbrže voliti novega uradnika v ta na-men.

Ampak ta ideja za plačevanje asesmenta je jako praktična. Če bi društvo imelo več takih članov, pa bi eden pripeljal mr-ve, drugi krompirja, tretji kole-rabo, nekateri morda celo par sodov ohajčana, pa bi se seje po-zimi lahko vršile v splošnem za-dovoljstvu in brez depresije.

Kej gre, pa nima nog, izgine, pa ni duh?

Denar v naši okrajni blagaj-ni.

Žid je dal v časopis sledeči oglas: "Vsakdo, ki pri nas kaj kupi, dobi brezplačno en obešal-nik in en prižigalnik."

No, to sta že dva lepa darila in drugo jutro se je že na vse zgodaj kar trlo ljudi pred pro-dajalno. Taka gneča je nastala v vratih, ko jih je žid zjutraj odprl, da so šipo ubili. Kmalu pride ven prvi kupec, ki je bil tako srečen, da je dobil omenje-na darila. In kaj mislite, kaj je dobil? En žebelj in eno vžigali-co.

Mož se primaje domov šele proti jutru. Ni potreba še pose-bej omenjati, da ga je ljuba že-nica pošteno zmivala, mu našte-la vse njegove grehe od rojstva naprej, mu dala vsa imena, koli-ko se jih je spomnila še iz časa, ko je hodila v šolo in so se učili imena živali in ko ji je za hip zmanjkalo gradiva, ki je neob-hodno potrebno za zmanjvanje svo-je slabše zakonske polovice, je šla globoko po sapo, pa ga vprašala:

"Tok, povej mi no, kje si ho-dil toliko časa?"

"Veš, draga špeluca . . ."

"Nič 'draga,' kar brž se iz-kašljaj!"

"Torej saj veš, kako slaba pot je danes, ko je šel dež, ponoč je pa zmrazilo, da sem šel dva ko-raka naprej in tri korake na-zaj."

"No, kako si pa potem vseeno prišel domov?"

"Obrnil sem se, špelca, in sem hodil kakor bi šel nazaj v gostil-no."

"Danes sem zadnjikrat pri ves, da vas opominam, da mi plačate najemnino," reče hišni go-spodar najemniku.

"Zadnjič? O, hvala Bogu, da bom imel zdaj mir."

V neki vasi je gorelo. Na po-moč prihiteli požarna bramba, to-da ni mogla stopiti v akcijo, ker brizgalna ni delovala in vsled tega je vse pogorelo. Drugi dan stopi načelnik gasilnega društva pred svoje hrabre člane in jim reče:

"Da se prihodnjič zopet kaj takega ne pripeti, že danes uka-zujem, da mora biti brizgalna 24 ur pred vsakim požarom postavljena v red."

Odvetnik pride k obsojencu v ječo in mu reče: "Od jutri na-prej vas bom jaz zastopal."

"To mi je pa jako všeč," pra-vi obsoenec, "kajti jutri me mi-slijo obesit, torej bodite o pra-vem času na mestu."

ZAKAJ NAJ GLASUJEM ZA ROOSEVELTA?

(Nadaljevanje iz 2. strani)

Ameriški volivci menda ven- dar nismo mali "bebički," da bi nas pitali in tolažili s samimi obljubami "o konjičku in cukerk- čku"? Čas je, da mislimo sami malo in ne da samo drugi za nas mislijo, s kako obljubo naj nas zavedejo na volivni dan.

In kdo in kaj je guverner Franklin Delano Roosevelt? Ali je on tudi le samo širostni ob- ljubovalec? Poglemo ga od bliž- je.

Ko je Franklin D. Roosevelt leta 1928 kandidiral za guver- nerja države New York, je po- dal svoj jasen program, kakor ga polaga pred narod v tej vo- livni kampanji, sedaj kot pred- sedniški kandidat. Ta svoj pro- gram je kot guverner do pičice izvajal. V državi New York je nastopil poti javnim korporacij- am, ki proizvajajo plin, elek- triko, električni železniški ob- rat itd., ter pazil, da korpora- cije niso računale oduševskih in previsokih prevoznih cen publi- ki. Po njegovi inicijativi je dr- žava New York sprejela več do- ločb, ki so v korist farmerjev. Pred njim so vsi sloji enaki in meri z enako mero vsem. O njem gre glas, da je najboljši guver- ner, kar jih je država še ime- la.

In kaj govori Roosevelt sedaj, kot kandidat za predsednika Ze- dinjenih držav?

Jasno in razločno je razvil svoj program takoj ob sprejemu no- minacije. Jasno je povedal kaj je njegov načrt, ki ga bo izva- jal, če bo izvoljen. Ta program je vnan znan iz zadnjega toza- dnevnega članka. Jasno besedo je povedal glede prohibicije, gle- de stališča za izboljšanje raznih gospodarskih razmer in jasno besedo je izjavil tudi glede od- pomoči farmerjem in delavcem.

Dosedaj je bil Roosevelt mož- beseda. Dosedaj še ni dal po- voda, da bi ga smeli imenovati za besedolomca. Ali je z repu- blikanskimi gospodi tudi tako v redu kar se tiče možatosti obljub- ovanja? Sodite sami!

Glede Roosevelta pa nam go- vori preteklost to le:

Mož je bil na svojem mestu doslej v vseh svojih uradih. Ako je bil značajan in mož-beseda do- slej, imamo v tem zadosten po- vod, da njegovi besedi veruje- mo tudi sedaj. Zato odločitev ni težka. Izbera je pred nami in ta je lahka.

Farmerji in delavci in vsi, ki hočejo boljših časov, bodo voli- li dne 8. novembra Franklina D. Roosevelta, za predsednika Ze- dinjenih držav!

KAJ JE SOCIALNO VPRAŠANJE IN ZADRUŽNIŠTVO?

Euclid, O. — Ker je oktober združni mesec, potrebno in ko- ristno je malo razprave o tem važnem delavskem vprašanju. To posebno v tej silni depresiji, ko so vrste delavstva razrahlja- ne — zbežane kot ovce pred ne- nasitnim volkom. Tudi delavci bi radi zbežali pred volkom v človeški koži, ali nimajo kam — ni varnega zavetišča zanje v se- danji socialni uredbi družbe.

Čas in razmere zahtevajo več kot kdajkoli poprej, da gremo v neizprosni boj za naše eko- nomsko in socialne pravice, kaj- ti ubegniti se ne da. Brezbriz- nost delavstva je šla preko mar- sikatere prilike, mesto da bi jo izrabili v lastno korist. V dobi takozvane prosperitete smo ime- li najlepšo priliko, da se organi- ziramo v močne delavske zdru- ge, katere bi bile zatečišča in vi- harju depresije. So najpotreb- nejše in najmočnejše delavsko ekonomsko orožje.

Da ne zaidem od predmeta, lahko ugotovim, da je socialno vprašanje direktno spojeno z za- družnim. Neizpodbitno je, da tu imamo nekaj kar prizadene vse človeško družbo v splošnem, nekaj, kar daje nove smerice — kako rešiti vprašanje splošnega blagostanja ne glede na stan po- sameznega člana človeške dru- žbe. Vprašanje je staro, ni pa plesnivo. Če je kdaj v zgodovi- ni zahtevalo rešitve — ga za- hteva v sedanjem času! Vpra- šanje je nepravilna, kruta rev- ščina na eni strani in degeneri- rano razkošje na drugi. Zadrū- no gibanje — odeda — hoče to izenačiti — odpraviti vso rev- ščino v slehernem kotičku sveta.

Dosega tega cilja ni lahka stvar. Posameznik tu ne odpra- vi nič — je slabši, ki ga upogne najlažja ekonomska sapica. Tre- ba je skupnega dela, nastopa — združne akcije. Ime organiza- cije, ki bi to storila ni tako va-žno kot ideja — princip za kate- rega deluje. Le na zdravem principu zamoremo zidati in up- eljati novo, boljše in pravično človeško družbo. Imena kot so- cielna, združna ali komuna so postranska stvar, kajti ideje stromečnega delavstva in njegove organizacije so si v bistvu enake — in ta je — DA ČLOVEK NE SME IZ KORISČATI ČLOVE- KA NA NJEGOVEM DELU, KI JE GLAVNI VIR VSEGA BOGASTVA SVETA.

V tej točki se strinjajo vsi de- lavci, eni direktno, drugi indi- rektno, ne glede na njih politič- no ali versko prepričanje. Za- torej morali bi si skupno gradi- ti neodvisno gospodarsko eko-

nomsko organizacijo, ki je med- narodna, in to je sedanja za- družniška organizacija, h kate- rji pripada tudi Slovenska Za- družna Zveza.

Kratek pogled v davno zgodo- vino nam poroča, da so že tedaj živeli misleci, kateri so želeli in delovali za boljše življenjske raz- mere za vse ljudi. Imeli so pa nasprotnike, ker to je bilo v njih korist, kateri so delovali na to, da ostane kot je bilo. Niso dopustili, da bi človek živel sreč- nejše, zadovoljno in brezrazred- no. Danes se zgodovina ponav-lja, le v hujšem in odločnejšem boju na obeh straneh. Saj jih poznamo kakšni so: toliko časa želijo razrede dokler jim koristi, dokler spadajo v razred posedu- jočih, v stan, razred, ki ne dela drugega kot da korumpira, pod- kupuje, izkorišča in zastropi- lja ideje naivnega in preveč ra- do-verjetnega delavstva.

347 pred Kristusom je živel v Grčiji mislec po imenu Plato. Ta si je zamislil "Republiko," ki je za tedanje čase bila jako ra- dikalna. Prižgal je bakljno raz- uma in skoro bi bil plačal s svo- jim življenjem za to predre- nost, kot je preje njegov učitelj filozof — Sokrat. Tedanja bur- žuazija je zatrla v kali prvi po- jav želje po pravičnejši družbi, ni pa zatrla idej, kajti za njima so nastopili drugi socialni ide- ali: kot Mengtes, Gracchus, Cle- cero, Seneca, Robert Owen. Sled- nji je v praksi pokazal v letih 1820-1840 kakšne koristne us- pehe se da doseči potom zadrū- ništva. On je bil prvi idealist — sanjač so mu rekli — združne ideje. Zanimiva so njegova de- la, toliko, da bi bilo krivično, ako se ne bi omenilo vsaj nekaj va- žnih podatkov.

Robert Owen je bil bogat to- varnar v Newtonu na Angle- škem. Kot idealist in bogatni- skušel je svoje ideje udeležiti. Prišel je doma — med svojimi delavci, kateri so živeli nepopis- no siromašno. Prvi korak je bil podiranje starih nesantitar- nih bajt in vpostavitve na njih mesta ličnih hišic za vsako de- lavsko družino. Okrog hiš so prvič stali lepi vrtovi. Otroško delo je kratkomalo odpravil in delavnik je skrajšal. Ko je gmotno to dosegel za vse delav- ce, dal jim je potrebne šole. De- lavci so ga imeli za rešitelja in ga čislali tako visoko, da so mu izpolnili malone vsako željo, — brez kakšnega pritiska. Upeljal je praktično združno nakupo- vanje in ustanovil jim je podpor- no organizacijo, lastno banko. S temi reformami je njegova to-

varna bila nekaj povsem druge- ga kot preje — delavci so posta- li ena sama velika družina. V predilnici je vladalo razumeva- nje in harmonija. Za to idejo je poskusil svojo srečo tudi pri drugih tovarnarjih, kateri so ga enostavno zavrnili. Vkljub te- mu, da so mu povsod nadlego de- lali, je njih zadruga hitro ra- stla in pridobivala na ugledu. Radovednost je prignala ljudi iz drugih krajev, videti so hoteli njegovo tovarno in to novotari- jo — delavsko zadrugo.

Šel je pred parlament in se trudil, da bi tam kaj dosegel za delavstvo. Njegove svobodomi- selne ideje so mu bile tukaj na potu. Duhovščina ga je napa- dala za njegovo v resnici KR- ŠČANSKO DELOVANJE MED DELAVCI. Boj je vodil naprej do smrti, leta 1858, v starosti 87 let. Čas, ki ima v ekonomskem oziru neizprosno železno pest, je prinesel, da je uresničil marsi- katero njegovo idejo za socialno zakonodajo v Angliji, največ se razume v prilog delavskega za- družnega gibanja, katero je dan- es v Angliji močno — važen ekonomski faktor — NJEGOV ŽIV SPOMENIK.

Torej, ako pogledamo nazaj v zgodovino, kaj najdemo? Da so idealisti veliko in povsod žrtvo- vali in riskirali življenje, da so bili preganjani — da so lahko prebili led, mi pa čakamo, da nam drugi prinese ribe izpod prebitega ledu na krožniku. Ma- lomarnost nas tepe. Delavec ne bo pričakal boljših časov, dokler ne dela zanje. Kar trpimo je sad naše brezbriznosti, našega mrtvila v ekonomskem oziru. Ko bi rabili svoje sile zase mesto za druge, bilo bi kaj kmalu za- dovoljstvo na svetu! Kdor ima ekonomsko moč, ta razpolaga s bogastvom sveta. Mesto da bi skrbeli kaj bo jutri, delajmo za ekonomsko osvoboditev danes — JUTRI BOMO ŽE IMELI vse dobrine, ki nam jo doprinese or- ganizirana delavska moč. V Ameriki, kjer gazimo do kolen v žitu, je do 50 milijonov ljudi nezadostno preskrbljenih — ni- majo zadosti hrane in drugih življenjskih potrebščin. O po- manjkanju živili ni tu govora, kajti uničuje se nadprodukcijo, zraven bi pa radi vsi brezposelni producirali, da ne bi bilo po- manjkanja med nami.

Ta vprašanja zahtevajo rešit- ve. Treba je ekonomske-zadrū- ne politične in moderne unijske skupne akcije. Začne se lahko doma — pri nakupovanju ži- vljenjskih potrebščin — v lastnih delavskih organizacijah — ZA- DRUGAH! Te nudijo vso po- trebno, blago in organizacijo vsem delavcem, ki se zavedajo že tako daleč, da raje nosijo pro- fit v lastne žepke kot v privatne, da jih potem znova izkorišča na vseh koncih in krajih.

Slovenska zadruga v Clevelan- du nudi potom svojih treh trgo- vin vse kar nudijo najmodernej- še zadrūge širom sveta — Vljud- no postrežbo najboljše kakovost- v blagu po najzmernejših cenah, in vračanje vsega profita od iz- trženega blaga odjemalcem.

Mladinska liga zadrūge, kate- ra je imela svojo zabavo začel- kom meseca je imela med go- vorniki tudi aktivnega zadrugar- ja Martineka, kateri se je zad- nje čase mudil na združnem kongresu v New Yorku. Glav- ni del govora je posvetil spodbu- ji zavedni mladini in napredku združne ideje širom sveta. Za- nimivo je delo v New Yorku. Tam so organizirali že stanova- nje pod Amalgamater Workers unijo, a po združnem principu. Imajo svoje trgovine, stanova- nja, pridobili so lastne šole, ker je preko 600 družin organizir- nih v eni samo postojanki. Pro- stor ne dopušča širnejše omene zanimivih pojavov in neverjet- nega napredka.

Zaključno bi rad dostavil, da imamo tekom oktobra kampa- njo za nove odjemalce. Če se strinjate z idejami združništva, če ste zato, da se izboljša delav- ski položaj, če ste zadovoljni z malimi začetki, tedaj spadate v

naše vrste — K SLOVENSKI ZADRUŽNI ZVEZI! To je v Vašo korist in v korist sodelav- ca in delavstva skupno. Pri- družite se nam s tem, da še da- nes postanete odjemalec v eni izmed treh priročnih trgovin. Ali boste? Pravilno odločeno. To naj bo vzgled še drugim znancem in prijateljem.

EUCLID RIFLE and HUNTING CLUB.

J. D.

To se pa mora reči o našem klubi, da ni tak kot je naša vladna administracija, ki je pred- štiri leti obljubovala vsak dan vsakemu par pohanj pišk, po- tem pa tisto obljubo lepo poza- bila, da nam niti pisiker ni ostal, kjer bi se morale piške kuhati in cvreti.

Naš klub je pa obljubil svojim dragim članom eno zadnjih sred- pol pečene kokodajske in dobili so jih, vsaj kdor je hotel. To- rej čas komur čast!

Pri tem je pa samo ena mala pomota, ki je vredna da se jo omeni, namreč: polovica ene ta- ke piške se je neke v državi Ohio zatekla, ali se je izgubila, ali jo je kdo po krivem pohamal, ali je bila oddana na napačen naslovu, ali je pa izginila s tega sveta na ta način, kot je izgi- nil denar iz naše okrajne bla- gajne, uasi ga ni nihče ukradel, kot se trdi. Naj bo že kakor ho- če, če kdo v teh dneh tisto peče- no stvar najde, naj kar pozabi na vsako poštenje in naj jo ne nosi pravemu lastniku nazaj, ker najbrže ni več v užitem stanju.

Stvar se je zgodila takole, ko sem izvedel po zanesljivem ust- nem izročilu. Pisec tega repor- ta je bil tisto sredo zadržan in se ni mogel po nobeni viži ude- ležiti te oficijelne večerje. Am- pak pri našem klubu so še ved- no usmiljena srca in zlate du- še, ki tudi v največji sreči ne pozabijo na ubogega trpina, ki se igra s škarni v tiskarni, sebi in drugim ljudem v jezo. Naj bo kar naravnost povedano, da ta zlata duša je in je bila Ange- la Klaus, ki je o pravem času rekla zapik, da ena teh kurjih polovic gre našemu Jakatu. Ker zna Angela svojo besedo dobro zastaviti, je bil njen predlog brez oporekanja sprejet in ena lepa polovica kurje pečenke je roma- la v papir in je bila svečano iz- ročena Jožetu Koželju, da jo la- stnoročno izroči Jakatu, ki je kar mrtev na take sorte telesna dobra dela.

Da se je stvar tako zgodila, je na razpolago dosti prič, am- pak nobene priče pa ni, kaj se je zgodilo s tisto polovico kurjega proizvoda nadalje. Od tiste sre- de je minilo že več kot dva ted- na in piška še vedno roma neke- po širokem svetu, ker na naslov pravega in edino opravičenega lastnika do danes še ni prišla. Torej kateri vrag se je mastil s prepovedano pečenko? Nazad- nje je že vseeno, če se tudi kon- čno izve ime kršilca ljubeznive- ga naročila, ker bi to Jakatu ne pomagalo nič, razen da bi poto- čil par grenkih slin. Semo ra- doveden sem, kaj bo povedal Jo- že Koželj v svoj zagovor in ka- ko se bo opravičil pred Angelo Klausovo, ki je hotela storiti do- bro delo, ki bi ji dalo najmanj- par tisoč dni odpustkov. Zade- va je izročena v roke klubovemu porotnemu odboru, ki bo stvar dober preiskal in o tem poročal na prihodnji seji.

V naš klub se je zaletel, oz- roma je pristopil poznani in pri- ljubljeni rojak Plešec, ki ima ga- solinsko postajo na Waterlo- Rd. Bo dobra moč in še par takih, pa bomo drugo leto pokli- cali na korajžo vse tri strelske klube naenkrat.

V sredo 26. oktobra bo zaključ- ček streljanja na lončene golo- be zunaj. Ta dan se bo skušal zaključiti po bratsko, to je s pe- čenimi vinaricami in ta novim ohajčanom, ki je že toliko pri- moč, da se zaletuje pod noge in meša glavo pametnim ljudem.

Tekom meseca je tudi tekma za najboljše odgovore na stav- ljena vprašanja o združnem gi- banju. Priobčena so bila 30. sept. v obeh clevelandskih listih. Preštudirajte in pošljite svoje odgovore do 31. okt. Izplačalo se Vam bo, kajti nagrade so vre- dne truda slehernega.

John Gorjanc, preds.

Ne bo sicer tako, kot je bilo na 5. oktobra, ko se je pričelo o- poldne in končalo drugo jutro ob štirih, toda za pol ure prej ali pozneje se ne "pita." Torej v sredo popoldne se še enkrat zaletimo v ohajčana na prostem, kjer nima toliko moči do člove- ka, potem bodo pa nastopili zim- ski večeri z našim preljubim marjašom.

Na 5. in 19. oktobra se je ta- ko streljalo:

Prah	19	10
Mandel	19	22
Gole	14	—
Jazbec	18	—
Zabukovec	14	18
Blakar	19	19
Bruss	15	13
Rošel	16	—
Marn	16	14
Prince	17	—
Jerič	17	—
Koželj	15	—
Klaus	20	15
Močilnikar	19	—
Ogrin	14	—
Dolenc J.	13	16
Baraga	16	—
Plešec	16	—
Podpadeč	14	—
Dolenc S.	20	—

DNEVNE VESTI

Rak je ozdravljiv

New York, 22. oktobra. Rak je danes ozdravljiva bolezen, ako se odkrije v početku, ko se začne razvijati. Tako je izja- vil dr. Burton Lee, klinični pro- fesor na Cornell univerzi. Dr. Lee je navedel celo vrsto sim- ptomov, ki se kažejo pri človeku, katerega je napadla ta straho- vita bolezen. Obenem priporo- ča zdravniško preiskavo vsakih šest mesecev, da se tako laglje pride bolezn na sled. Najboljše zdravlilo zoper raka je še vedno radij, toda vsak zdravnik ni kom- petenten za zdravljenje z radi- jem. Najtežje pri raku pa je, ker se pojavi, ne da bi dotična oseba vedela za to, kajti pojav raka je vselej brez bolečin, raz- ven ako se rak pojavi na koncu jezika. Dr. Lee posebno svari ženske, ki nosijo tesne korzete, da so prve podvržene raku, ki se pojavi na prsih.

Je podrla hišo, da ne bi plačala davke

Patterson, New Jersey, 22. oktobra. 70 let stara Mrs. Ida Horowitz je dobila včeraj rač- un, da mora plačati \$1900 v davkih na svojo hišo. Zaostala je že več let. Ženska je pa naje- la danes več delavcev, katerim je ukazala podreti hišo, rekoč, da ne more plačati toliko dav- kov, in da bo ceneje, ako hišo podre, kot če bi plačala davke. Pozneje je povedala, da bo na- redila na svojem svetu pokopa- lišče. "Vse mesto bo v kratkem eno samo pokopališče, ako bodo davki tako visoki," je rekla star- ka.

19 oseb utonilo, ko je bus padel v vodo

Natedez, Miss., 23. oktobra. 19 oseb je utonilo danes v reki Mississippi, ko je neki šolski bus, katerega so najeli zamorci, ko so se vračali z neke konvencije, na- enkrat skočil s prevoznega par- nika. Vseh 19 je bilo seveda mrtvih, predno je prišla pomoč.

P. M. Lauman—Rand Bigot:

SKRIVNOSTNA SNOV

ROMAN

Ostal je sam in hodil sem ter- tja. Pred njim se je razcvetela vrtnica. Na tleh so ležali zastrti njeni škrbasti cvetni listi, enega je iztrgal iz sušicega se cveta in ga spravil v svojo listnico. Nato je pogledal okoli sebe in zavidal blaženi mir, ki je vladal v vrtu.

"Lepo bi bilo tukaj živeti, si je mislil, toda tej misli je sledila druga: Nisem prišel sem sanjat. Idimo!"

Zdrnil se je in začel spet ko- rakati.

Slednjič se je Germaine vrni- la. Pregovorila je svojo mater: obe sta hoteli odpotovati čim- prej.

Ves srečen je Escander odšel. Kar čutil se je svojemu skriv- ni 13 Smrtna kosa v Girardu — nemu zadovoljstvu.

Ko se je vrnil v Pariz, je po- iskal Le Santerja in temu moža- ku je povedal, kar je mislil sto- riti: za vsako ceno poiskati Lam- berta in z njegovo pomočjo za- grabiti strahovito družbo Radži- srakov. Za to pa je bila potrebna Germaine.

Le Santer se je dal slednjič pre- pričati in napravil je Escan- dru predlog, vzeti dekle za traj- no v službo pri listu, kjer bi po- ročala o delovanju akademij, ka- dar bi ji pustil Escander časa za to.

To se je uredilo v obojestrans- ko zadovoljnost in navdušen- ju. Escander je napisal dolgo pismo Germaini in jo o vsem obvestil. Srce mu je nemirno bilo v še neznanem upanju, ko je pričako- val dva dni pozneje obe ženski na kvodvoru.

IX. ponižanje Anglije

Anglija se je vznemirjala vsled tega, kar se je zgodilo Ze- dinjenim državam, ker je slutila, da pride neki dan vrsta tudi na- njo. Zato se je obrnila tajno na- razne države, misleč, da za za- vedno ne bo nihče zvedel. Toda tu se je zelo motila.

Slo je za neke vrste sveto zve- zo vseh narodov zoper hudodel- sko družbo Radžisrakov. Vse svetovne armade in vsa policija naj bi sodelovala pri tem boju.

Naenkrat pa je prišel odgovor strašnih uničevalcev. Medna- rodna konferenca se ni bila do- ločena, ko je začelo neko soboto opoldne, kot je London najbolj živahen, deževati malih papir- čkov z neba na angleško presto- lico.

Opozorilo je bilo kratko. Vsak papir je imel narisana dva tri- kotja, ki sta stala drug drugemu nasproti; eden je imel osnovni- co spodaj in je bil rdeč, drugi pa je stal obrnjeno in bil modre barve.

Spodaj so bile tiskane sledeče vrstice v izborni angleščini:

"Dva dni ima Anglija časa, da opusti vsako misel na mednarod- ni dogovor, naperjen zoper gos- podarje ognja in ledu. Isti rok ji je dan, da plača globo 100 milio- nov. Vsaka ura zamude poveča globo za deset odstotkov. — Rad- žisraki."

Osupnjenje in strah sta bila velikanska.

Novica je dospela jutraj v Pariz. Takoj so obvestili Es- candra, ki je prišel v uredni- štvu. Le Santer ga je dal ne- mudoma poklicati.

"Tako j boste odpotovali v Cherbourg in se ukrali na mo- ji yachti "Lastavici," katere kapitana sem že obvestil in ki vas pričakuje. Šli si boste stvar pogledat od blizu. Hiti- te, dragi moj, niti minute ne smete izgubiti."

Vender je Escander izgubil celo uro. Hotel se je posloviti od Germaine, toda pri prvih be- sedah je dekle odločilo, da gre na vsak način s častnikarjem. Tako dolgo in odločno ga je pre- pričevala, da se je slednjič dal omehčati. Vzroka potovanja pa nista povedala gospej Laurieere.

vi. Ob treh sta že sedela v br- zovlaku.

Javno mnenje je v Londonu je vedelo, da vse vlade, katerim so bili grozili strahoviti Radžisra- ki, niso bile v stanu, ubraniti se, in da so bile povsod armada, po- licija in človeška znanost pre- magane. Nastala je panika in vse je bežalo iz dežele.

Zahteva je zadela Anglijo v trenutku, ko je hotel kralj na koncu velikih manevrov morna- rice obdržati parado vsega voj- nega brodogoja, ki je bilo zasi- drano v ogromnem Portsmouth- škem zalivu.

Vsi tuji narodi so bili zastop- pani. Celo dragocena yachta radže Tocra - Dasi - Pala je bila prisotna, kajti posestnik je ho- tel na ta način izkazati čast svo- jemu vladarju. Toda njegova yachta je bila zasedrana precej daleč od brodogoja.

Resnici na ljubo pa moramo povedati, da je, čeprav je povsod na angleških tleh vladala groza, angleška mornarica kazala na- vdušen pogum.

Novico ji je naznanil brezžič- ni brzojav in v krogih oficirjev, kakor tudi globoko doli v jekle- nih velikanih, kjer se nahaja in spava moštvo, mir niti za trenu- tek ni prenehal. Vsakdo, od kro- va admiralске ladje do najmanj- še podmornice, in od sira Has- tingsa, lorda admiralpa, pa do zadnjega kurjača, si je dejal da je morje najboljše pribežališče in da bo vsaj tu mogoče brez nevarnosti opazovati javljeno neurje. Dodati pa moramo tu- di, da so bili v globini srca vsi navdušeni za boj do skrajnosti proti zahrbtnemu sovražniku, ki se ni hotel nikoli pokazati.

Vendar pa je na večer prve- ga dne, ko je potekel rok, dal ad- miral posebna povelja, da se vsi topovi, ki se le dajo, obrnejo stro- mo proti nebu v največjem ko- tu, ki je mogoč. Polovica posa- dke je morala čuti, medtem ko je druga polovica spavala. Sled- njič je moralo brodogoje ostati nepremično zasidrano, ogenj so pokrili in polagoma je tišina in tema zatrla ta ogromna, nevar- na telesa.

V prvih nočnih urah, so veliki angleški vodljivi zrakoplovi za- pustili svoje lope in se tiho dvig- nili. Na narod se je izdal oglas, naj skrbi za svojo varnost.

Ko so bile vse te priprave iz- vršene, je kralj, ki je dosegel že visoko starost, javil, da ostane s svojci v Buckinghamski palači in da se bo vršila parada brodog- ja. Stari monarh se je bil spom- nil časov, ko je bil še galski princ in naslednik prestola in je v čili mladosti na artoiški planoti pre- življal ravno tako težke ure kot sedaj.

Na krovu super-dreadnoughta "Plancton"-a se je podporočnik E. Smith ravnokar zaprl v svojo kabino. Prinesel je seboj vse potrebno, da si napravi nekaj čaš whisky-sode; v srebrni ka- dički je imel celo precejšen kos ledu. — Zaprl je vrata, se udobno udesel v strašni avgustovski vro- čini in začel pisati dolgo pismo svoji zaročenici, Miss Mary Fair- banks, katere velika slika je kra- sila kovinasto steno nad malo mizico, na kateri je pisal.

"Draga Mary!

(Dolge prihodnjice)

Oglasi v "Ameriški Do- movini" imajo vedno do- ber uspeh.

MALI OGLASI

Ženska

spesobna za vsa hišna dela, išče delo. Za naslov se pozve v ura- du tega lista. (252)

Peč

na plin in kamen se želi zame- njati za peč na premog. Vprašaj- te na 6424 Spilker Ave. v zad- nji hiši, spodaj.

Kupi se peč

velika, na dva in premog, pri- pravne za farmo. Kdor ima kaj primernege, naj prinese svoj naslov v urad tega lista. (252)

ARNOLD ZWIG:

Slučaj narednika Griše

Za "Ameriško Domovino" prestavil M. U.

Nenadoma se je začel zveneti hitro se približajočih sani. Iz njih je skočil star gospod dolgih las in dolge brade — ruski pop. Postojanka vojaške policije v Bisasniju ga je zadrževala toliko časa, da je dobila potrdilo, da mora nujno odpotovati v Mervinsk. Padel je ob trugi na kolena ter molil k Bogu, naj se usmili duše, katero so ti paganski hudiči spravili na rob pekla s tem, da ji niso dovolili verske tolažbe.

Narednik Pont je zajahal svojega konja, ravnotako tudi ostala dva narednika: in mala četa se je vračala proti mestu.

Bertin je sedel v čajarni ob poti. Ugledal je četo, ki se je vračala. Pogledal je na uro in videl, da sedi tu nad pol ure. Vstal je, pritisnil razpaljena lica na mrzle šipe ter opazoval mimoidoče vojaške, ki so peli — pokrili si obraz z rokama ter se zgrudili na stol. Hotel je vzdihnuti: "Dopolnjeno je!" a ti dve besedi sta imeli zanj vse preveč bolipolnih zvez, vsled česar je le vzdihnil: "Končano je, Griša je mrtev!" Uradna mašinerija je zmagala. Kako dolgo bo še tako, o Bog? Občutil je nenadoma potrebo po družini. Odločil se je, da obišče Posnanskega, ki je ležal mrzlično v postelji.

Tisti čas je vozil od morišča proti pokopališču voz. Za njim so šle sani, v katerih se je peljal pop. Na razpotju pa so se sani ločile od voza, tako, da ni bil noben Rus navzočen pri pogrebu tega ubogega Rusa. Oba hamburška črnovojnika sta potegnili trugo raz voza ter jo spustila v jamo. Voznik s povešenimi brkami, pa je stal ob robu groba ter mrko strmel v jamo.

"Pravijo, da je bil nedolžen," je dejal prvi Hamburžan.

"Nedolžen je bil," je pritrdil drugi. "A kaj pomaga vse to — saj smo vsi nedolžni!"

"Jaz nisem želel vojne," je nenadoma pristavil voznik.

Oba Hamburžana sta ga pogledala. Kdo pa si je želel vojne? Spogledala sta se nato, češ, voznik je najbrže prifrknjen. Nato sta zasedla lopate v zemljo ter pričela zasipati grob.

V tistem trenutku pa je potegnil civilni zdravnik dr. Jakobstadt s kleščami iz Babkinega telesa otročička. Bila je deklica, kakih šest funtov težka, dobro razvita in z izrazitimi potezami, katerih sličnost ni mogel nihče določiti: dejstvo pa je bilo, da je bila novorojenka s svojim kratkim noskom, velikimi ličnimi kostmi in svetlimi sivo-modrimi očmi podobna Grišini babici, katere pa seveda tu nihče ni poznal. Po prvem glasku, ki ga da od sebe vsak novorojenček, se je dete takoj umirilo, in medtem ko so bili vsi zaposleni okoli Babke, je mirno ležalo zavito v odejo. Ko se je Babka zavedla iz omamila, je najprej ni hotela videti. Ko pa so jo kljub temu dvignili in ji ga pokazali, se mu je nasmehnila, ga prijel v svoje roke in nihče več ji ga ni mogel vzeti.

Dr. Jakobstadt in babica, gospa Nachtschwarz, sta dejala nekaj v judovskem žargonu.

"Menim, da si smeja častitati," je dejala ženska, medtem ko si je brisala roke. Zdravnik pa je odvrnil: "Ako mislite, da je dovolj vzroka za častitke, ako se človek rodi v takšnih časih, v kakršnih živimo sedaj, tedaj, menim, da si smeja."

ŠESTO POGLAVJE Službenim potom

Griščina v Hohen-Lychowu je stala na koncu lipovega drevoreda. Otto von Lychow je stal pri oknu, z rokama globoko v žepih svojega lovškega suknjica. Gospa Malvina von Lychow, čije lasje so bili sivi od dneva smrti njenega edinca, Hansa Joahima sem, je sedela pri luči ter pletla iz volne veliko ruto. Od časa do časa je dvignila svoje še vedno krasne, temne oči ter pogledala starega gospoda, ki se to pot ni mogel otrestiti nekake utrujenosti. Seveda je on svojo pobitost skrival pred ljudmi. Kadar pa je bil s svojo soprogo sam, si ni mogel, ne da bi povesil ramen, postal žalosten. Tako globoko ga je zadela žalitev Nove Prusije, ki se je poosebljala v tem slučaju v osebi Schieffenzahna! Danes je prispelo Winfriedovo pismo, v katerem je poročal stricu o vseh dogodkih iz njegovega odhoda. Gospa Malvina ni mogla sovražiti tega Schieffenzahna, ker ga sploh ni poznala, vendar pa je čutila vedno isto, kar je čutil njen vitez in soproga. Prihajala je iz družine dragoncev, ki so se udeležili vseh bitk od Fehrbellina pa do Marsla-Tour-a. Sovražila je novi način vojevanja. V nekdanjih časih se je postavil vojak proti vojaku, mož proti možu, iz lica v lice. Dandanes pa niso konjeniki več jahali, godbe in vse drugo je ostalo v ozadju, a pešci so napadali le tedaj, kadar so bili gotovi, da ni v sovražnikovih jarkih nikogar, ki bi se jim postavil v bran. Sovražila je sedanjo vojno, v kateri uničuje vojak vojaka iz daljave, ga nato napade in ubije, ko je že brezmočen.

"Dandanašnji način vojevanja prija Schieffenzahnu in ljudem, kakršni je on. Kako ime: Schieffenzahn!" je pristavila zgrajaje se. "Schieffenzahn!"

Lychow se ni okrenil, pač pa je skomignil z rameni in dejal: "Nu, dragica. Ne moreš trditi, da je bil Eisenzahn lep, a vendar je bil volilni knez brandenburški in hohenzollerski."

Gospa Malvina ni mogla misliti več tako hitro, kakor je nekdaj. Pogledala je soproga po strani — ter se domislila svojega ubogega sina. Spomnila se je dogodka: živžg šrapnela, smrt — tišina. Kljub temu pa si je mislila, da vendar ne sme človek pri sedemdesetih letih hoditi v takem vremenu naokoli tako pobit. Ni mogla razumeti, zakaj se ne bi mogel Oto potolažiti nad postopanjem biti človeka. Pač moramo biti vedno pripravljeni, da srečamo take ljudi na poti svoje dolžnosti. Zato je vprašala: "Mar ni Friderici v vojaškem kabinetu? Zakaj ne pišeš njemu?"

Oto von Lychow je nehal bobnati s prsti po šipi. V tistem trenutku je prihajalo po drevoredu pet Rusov. Preko glav so držali plahoto, da se očuvajo dežja. Von Lychow pa jih ni videl kljub temu da je strmel naravnost doli na pot. Zamižal je ter se spomnil polkovnika Fridericija, kateremu je nekdaj pomagal s tem, da mu je posodil sedemsto tolarjev ter ga s tem rešil najneprijetnejšega dolga, ki si ga je Friderici nakopal z igranjem. Odleglo mu je, ko je pomislil, da ima žena pač prav in da bo pisal Fridericiju, kako nesramno je postopal Schieffenzahn, kako nesramno in proti vsem običajem in tradicijam vojaške službe. Friderici bo sam razsodil, dali lahko predloži zadevo Njegovemu Veličanstvu.

Seveda bi njegovo Veličanstvo zadeve ne moglo zapostaviti, ako je von Lychow ne obrazložil natančno predvsem Fridericiju. Kje neki bi se mogel zanesti nje pomena, ako pa so se baš tedaj dan za dnem dvigali nad obzorje ameriški zrakovplovci, ki so tako ogrožali nemške čete. Tako se je von Lychow odločil, da bo poročal o zadevi in predhodnih dogodkih Fridericiju, obenem bo pa brzojavno velel dr. Posnanskyju, naj odpošlje vojaškemu kabinetu Njega Veličanstva formalni protest, seveda z vsemi listinami in spisi. Von Lychow se je okrenil ter stopil k pisalni mizi, kjer je takoj prižgal električno svetilko. Sedel je ter odprl mapo, v kateri je bilo Winfriedovo pismo. Nato je vzel v roke ročnik, skrbno preiskoval pero ter pričel pisati. Še prej pa se je okrenil k svoji soprogi ter ji dejal: "Docela prav imaš, kakor vedno. Pisal bom Fridericiju. Ali ti ne bo zoperno, če bom kadalj? Vem, da vohaš ti rada tobakov dim samo tedaj, kadar prihaja iz sosednje sobe, a še to skozi zaprta vrata..." In nasmehnil se je, kajti spomnil se je, da bo moral pritožbo napisati dvakrat. Prvič bo koncept pač prenapolnjen kaj nediplomatičnih besed, vsledčesar ga bo moral še enkrat prepisati. Pričel je pisati. Pero je brzelo po rumenkastem papirju, polnila se je stran za stranjo. In v onem, kar je pisal, je bila jeza in ponižanje in užaljen ponos, vendar pa tudi čut za ono, kar je pravično in krivično in resnično bojazan za kraljestvo starega cesarja Friderika.

"Nikar mi ne reci, dragi Friderici," je zaključeval svoje pismo, "da ni Bjušev slučaj važen. Mar naj se prerekamo o tem, kar naj bo važno? Prusija je važna, Nemčija je važna, Hohenzollerji so važni — v tako važnih točkah se vsi strinjamo, seveda v gotovih mejah. Dobro tedaj. Vendar pa veš ti in jaz in vsakdo, da je lahko najbolj zabit posredovalec, ki ti mora izblebetati sporočilo, katero mu je bilo naročeno, izredne važnosti, kajti češče zavise baš od njega vse druge važnejše zadeve. Zato smatram jaz vsak še najmanjši dogodljaj izredno važnim, nekakim barometrom dogodkov. Naš starodavni Martin Luter, čigar spomin bomo praznovali danes ob pečeni gosi in kozarcu rdečega vina, je bil najprej kaj nepomembno bitje med drugimi me-

nihi. Ko je bil mlad so ga smatrali njegovi sovrstniki le za nekakega posrednika: in v resnici je to tudi bil. Bil je Božji posrednik za Severno Nemško, ne da omenjam Nizozemske, Angleške, Skandinavije, ker so te dežele dandanes na napačni strani. Tako, dragi Friderici, bi ti bil zelo hvaležen, ko bi hotel ob priliki poizvedeti — ne mislim s tem, danes ali jutri — kako bi Njegovo Veličanstvo sprejelo pritožbo generala von Lychowa nad brezdomno zelo nadarjenim gospodom Schieffenzahnom. Prestar sem, da bi sedel na črepinjah, vendar pa ne bom trpel onega, kar se mi zdi, da zahteva ta "Nova vljudnost" od tako starega človeka, kakršen sem jaz, niti tedaj, ko bom ležal v grobu. Vsakega edenin-tridesetega oktobra bi moral vstati iz grobnice v Hohen-Lychowu ter strašiti po gradu. Prepričan pa sem, dragi Friderici, da ne boš tega zahteval od svojega starega tovariša — Otona von Lychow."

Zadovoljno se je naslonil v stol. Tu je bila peza, ki mu je ležala ves čas na srcu. Snel si je naočnike, pobral vseh osem pol popisanega papirja in stopil, da pokaže pisanje Malvini. (Konec prihodnjic)

* Glasom najnovejših poročil je mahatma Gandhi popolnoma zdrav.

Maurice Maschke, vodja republikancev v Cuyahoga okraju, ki je bil pred sodniki oproščen krivde poverbe denarja v okrajni blagajni.

Bliss Rd., Euclid, O.

13.—Ples prirejen po direktoriju Slovenskega Doma na Holmes Ave.

19.—Društvo Comrades št. 566 SNPJ, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.

20.—Pevsko društvo Slovenija, koncert v S. N. Domu na 80. cesti.

20.—Ples prirejen za odraslo mladino pod pokroviteljstvom direktorija Slovenskega Doma na Holmes Ave.

20.—Dramsko društvo Adria priredi koncert z igro v Slovenskem Društvem Domu na Recher Ave.

22.—Društvo Orel, zabavni večer v novi šoli sv. Vida.

23.—Društvo Pioneers HBZ, ples v avditoriju S. N. Doma.

23.—Društvo sv. Jožefa št. 169 KSKJ, banket v zgornji dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.

23.—24.—Dvodnevni bazar v spodnji šolski idvorani na Bliss Rd.

24.—Zarja, odsek S. S. K. št. 27, koncert in ples, v obeh dvoranah S. N. Doma.

24.—Ženski odsek Slovenskega Delavskega Doma priredi ples v Domu na Waterloo Rd.

24.—Slovenski Narodni Dom v Maple Heights priredi veselico na 5087 Stanley Ave.

27.—Slovenska godba Bled, koncert v Slovenskem Delavskem Domu.

27.—Ples za odraslo mladino, prirejen po direktoriju Slovenskega Doma na Holmes Ave.

27.—Klub zapadnih slovenskih društev ima plesno veselico v Sachsenheim dvorani na 7001 Denison Ave.

DECEMBER

3.—Slavnostna seja in zabava ob priliki 20-letnice društva Kras št. 8 SDZ v zgornji dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.

4.—Jugoslovanski napredni klub, zabava v obeh dvoranah S. N. Doma.

6.—Slovenska šola Slovenskega Delavskega Doma priredi koncert v Domu.

11.—Dramski zbor Abraševič, predstava v avditoriju S. N. Doma.

11.—Dramsko društvo Verovšek, igra v Slovenskem Delavskem Domu.

11.—Društvo sv. Srca Marije št. 111 KSKJ, Barberton, O., priredi igro "Turški križ."

17.—Društvo Progressives, št. 641 SNPJ, ples v Slovenskem društvem domu na Recher Ave.

25.—Društvo Orel, božična igra v Knausovi dvorani.

25.—Šola Slovenskega Doma priredi božičnico za svoje učence v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

26.—Solska igra v spodnjih prostorih fare sv. Kristine na Bliss Rd.

31.—Pevski zbor Jadran, za-

bavni večer v Slovenskem Delavskem Domu.

31.—A. G. Club, plesna veselica v Grdinovi dvorani.

31.—Silvestrov večer, pričakovanje Novega leta, v spodnjih šolskih prostorih na Bliss Rd.

31.—Društvo Vipavski Raj, št. 312 SNPJ, priredi Silvestrov večer v zgornji dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.

JANUAR

15.—Liga ohajskih društev K. S. K. J., dobrodelna prireditev v Grdinovi dvorani.

15.—Društvo "Soča" priredi koncert v dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.

FEBRUAR

5.—Društvo Abraševič, igra in ples v Grdinovi dvorani.

19.—Društvo Orel, igra v Knausovi dvorani.

MARC

4.—5.—Društvo Abraševič priredi dvodnevni bazar v Grdinovi dvorani.

APRIL

16.—Društvo Orel, igra v Knausovi dvorani.

29.—Društvo Orel, baseball ples v Grdinovi dvorani.

MAJ

13.—Društvo Orel, materinska proslava v Knausovi dvorani.

JUNIJ

11.—Ženski odsek Slovenske Zadrzne Zveze, piknik.

JULIJ

16.—Slovenska Zadrzna Zveza, praznovanje 20-letnice.

Aug. Kollander Co.

(poprej Mihelich Co.)

6419 St. Clair Ave.

v Slovenskem Narodnem Domu

PRODAJA parobrodne listke za vse prekmorske parnike;

POŠILJA denar v staro domovino točno in po dnevnih cenah;

IZDELUJE vsakovrstne notarske listine, kakor: izjave, kupne pogodbe, pooblastila in testamente.

CENE ZMERNE, POSTREŽBA TOČNA, POSLUŽITE SE TEGA SLOVENSKEGA PODJETJA

JOSEPH J. OGRIN

ODVETNIK

401 Engineers Bldg.
Main 4124

Zvečer:

15621 Waterloo Rd.
Kenmore 1694

Dr. A. L. Garbas

SLOVENSKI

ZOBODRAVNIK

6411 St. Clair Ave.
v Slov. Nar. Domu
soba št. 10

Tel. Henderson 0919

Michael Casserman

18700 Shawnee Ave.

PLUMBING & HEATING

Kenmore 3877

SEE Niagara Falls

ONLY

\$3.75 One Way \$6.50 ROUND TRIP
between CLEVELAND and BUFFALO

Autos, any size, carried for only \$3.75

(\$4.75 July 1st to Sept. 14th inclusive)

Why drive when you can put your car aboard for less than the cost of oil and gas? More restful... cheaper... and saves a day. Steamers each way, every night, leaving at 9:00 P. M., May 15th to November 1st.

CLEVELAND AND PORT STANLEY, CANADA, DIVISION
July 1st to Sept. 5th incl. on Friday, Saturday and Sunday only
\$3.00 one way; \$5.00 Rd. Trip. Any car only \$3.75.

THE CLEVELAND AND BUFFALO TRANSIT COMPANY

Ask your Local Tourist or Ticket Agent for new C & B Line Folder, including Free Auto Map and details on our All Expense Trips.

REDUCED
FARES
RATESEast 9th Street Pier
Cleveland, Ohio

Model A (tudi model B) Maytag, najboljši pralni stroj, z velikim, četverokotnim čebrom iz aluminija in slavnim Maytag roller izemalcem vode. ZNIZAN

\$26.00

MANDEL
HARDWARE15704
Waterloo Rd.

Kenmore 1282

KOLENDAR

DRUŠTVENIH
PRIREDITEV

1932	OCT.	1932
Su	Mo	Tu
1	2	3
4	5	6
7	8	9
10	11	12
13	14	15
16	17	18
19	20	21
22	23	24
25	26	27
28	29	

OCTOBER

27.—East End Social Club, plesna veselica v Slovenskem Delavskem Domu na Waterloo Rd.

29.—Dramsko društvo Ivan Cankar, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

29.—Strugglers, Hallowe'en ples v Slovenskem Delavskem Domu.

29.—Ples za odraslo mladino, prirejen po direktoriju Slovenskega Doma na Holmes Ave.

30.—Blaue Donau, koncert in ples, v obeh dvoranah S. N. Doma.

30.—Halloween večer, v spodnji šolski dvorani na Bliss Rd.

30.—Unemployed Council ima zabavo v Slovenskem Društvem Domu na Recher Ave.

31.—East End Social Club, ples v Slovenskem Delavskem Domu.

NOVEMBER

5.—The Silver Mask Club, ples v spodnji dvorani S. N. Doma.

5.—Lightning Bugs Club, ples v zgornji dvorani Slovenskega Doma na Holmes Ave.

6.—Slovenska Dobrodelna Zveza, ples v obeh dvoranah S. N. Doma.

6.—Jadran, koncert v Slovenskem Delavskem Domu.

6.—Ples za odraslo mladino, prirejen po direktoriju Slovenskega Doma na Holmes Ave.

12.—Društvo George Washington št. 180 JSKJ, plesna veselica v spodnji dvorani S. N. Doma.

12.—Društvo "Soča" priredi Martinov večer v Slovenskem Domu na Holmes Ave.

12.—Klub Slovenskih vdov, plesna veselica v Knausovi dvorani.

13.—Samostojni pevski zbor Zarja, koncert in ples, v obeh dvoranah S. N. Doma.

13.—Pevski zbor Delavec, koncert v Slovenski Delavski Dvorani na Prince Ave.

13.—Društvo sv. Kristine št. 219 KSKJ, vinska krstitev z enodejanko "Raztresenec" v šolski dvorani sv. Kristine na

VESELICA

bo popolen uspeh, ako jo
oglašate v

"AMERIŠKI DOMOVINI"

Društva imajo izjemne cene na oglasih!